

บทคัดย่อ

ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็คือ การมีพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นเหมือนสะพานคอยเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนกับคณะผู้บริหารประเทศ กล่าวสำหรับเมืองไทยแล้ว พรรคการเมืองพรรคหนึ่งที่ทำหน้าที่นี้มาอย่างยาวนานจนอาจกล่าวได้ว่ามีความเป็นสถาบันทางการเมืองก็คือ พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเพิ่งจะจัดฉลองการก่อตั้งพรรคครบรอบ 61 ปีไปเมื่อเดือนต้นเดือนเมษายนที่ผ่านมา

ในประวัติการทำหน้าที่ในฐานะพรรคการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ ได้ผ่านร้อนผ่านหนาวมากับประวัติศาสตร์การเมืองไทยนับไม่ถ้วน ผู้นำของพรรคได้เปลี่ยนถ่ายจากรุ่นสู่รุ่นจนกระทั่งปัจจุบัน ก็มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ คนที่ 7 แต่สิ่งที่ไม่เคยแปรเปลี่ยนสำหรับพรรคประชาธิปัตย์ โดยเฉพาะในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาก็คือ ภาพความเป็นตัวแทนของประชาชนในภาคใต้ กล่าวคือ หากไม่นับช่วงเวลาที่เกิดความแตกแยกภายในพรรคประชาธิปัตย์เองแล้ว นับตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา ความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีอย่างเห็นได้ชัด และแม้ในปัจจุบันก็ยังไม่มีที่ท่าว่าความนิยมดังกล่าวนี้จะลดน้อยถอยลง จนกล่าวได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองที่ครองพื้นที่ภาคใต้มาเป็นเวลานาน ทำให้เกิดคำถามตามมาว่า เพราะเหตุใดคนใต้จึงเลือกแต่พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ศึกษาเองก็ต้องการจะหาคำตอบต่อคำถามดังกล่าว จึงเลือกที่จะศึกษาในหัวข้อ “พรรคประชาธิปัตย์กับการสร้างฐานความนิยมในภาคใต้” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์สามารถสร้างฐานเสียงสนับสนุนที่สำคัญในภาคใต้ได้เป็นระยะเวลานาน

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการวิจัยเอกสาร ทั้งจากกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติพรรคการเมือง รายงานการวิจัย ผลงานทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความและข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ หนังสือที่เกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ติดต่อขอเข้าสัมภาษณ์นักการเมืองสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่มีฐานเสียงอยู่ในภาคใต้หลายท่าน แต่ด้วยภารกิจมากมายของนักการเมืองแต่ละท่าน ทำให้สามารถติดต่อเข้าสัมภาษณ์คุณสัมพันธ์ ทองสมัคร นักการเมืองอาวุโสจากจังหวัดนครศรีธรรมราชได้เพียงท่านเดียวเท่านั้น

ผลการศึกษา พบว่า

1. ตัวผู้สมัครที่พรรคประชาธิปัตย์นำเสนอแก่ประชาชนในภาคใต้ ล้วนแล้วแต่เป็นคนในพื้นที่ และเป็นคนมีการศึกษาสูง ทำให้เป็นที่ยอมรับและเกิดความรู้สึกถึงความเป็นพวกเดียวกัน อันมีสาเหตุมาจากการที่คนใต้มีความรู้สึกที่ต้องพึ่งพาตนเองมาเป็นเวลานาน โดยไม่ได้รับการเหลียวแลจากรัฐส่วนกลาง กระทั่งบ่อยครั้งถึงกับถูกรัฐส่วนกลางรังแก ทำให้มีนิสัยต้องรู้จักที่จะพึ่งพาตนเอง รักพวกพ้อง พร้อมจะปกป้องและช่วยเหลือคนที่ได้ชื่อว่าเป็นพรรคพวกเดียวกัน อีกทั้งยังชอบที่จะศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา นิยมชมชอบผู้ที่จบการศึกษาสูง ๆ รู้เท่าทันคนอื่น ซึ่งส่วนหนึ่งถูกคาดหวังว่าจะมาเป็นปากเป็นเสียงหรือเป็นตัวแทน คอยทำหน้าที่เปิดโปง ต่อต้านความไม่เป็นธรรมของรัฐ

2. บทบาทการทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ เป็นที่พอใจของประชาชนในภาคใต้ ส่งผลให้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับความนิยมจากคนใต้ เนื่องจากบทบาททางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะช่วงสามทศวรรษแรกของการก่อตั้งพรรค มักจะทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านในสภา คอยตรวจสอบ ถ่วงดุล คัดค้าน ต่อต้านระบอบเผด็จการ และความไม่ชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล ภาพพจน์เหล่านี้ย่อมประทับอยู่ในใจของประชาชนชาวใต้ที่ไม่สู้จะนิยมชมชอบรัฐส่วนกลางเป็นทุนอยู่แล้ว แม้กระทั่งในช่วงที่ พรรคประชาธิปัตย์ได้รับโอกาสเป็นผู้บริหารประเทศ ก็เป็นเพียงช่วงสั้น ๆ และมีภาพพจน์ของความซื่อสัตย์สุจริตติดตัวผ่านบุคลิกของหัวหน้าพรรคแต่ละท่าน รวมทั้งบุคคลที่พรรคสนับสนุนให้เป็นหัวหน้ารัฐบาล ดังเช่น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายทหารที่มีภาพพจน์สะอาดบริสุทธิ์ และที่สำคัญคือ เป็นคนใต้โดยกำเนิดอีกด้วย

3. บุคลิกภาพหรือลักษณะเฉพาะตัวของพรรคประชาธิปัตย์ สอดรับกับบุคลิกภาพของประชาชนชาวใต้ มีส่วนทำให้พรรคประชาธิปัตย์เป็นที่ยอมรับของชาวใต้ อันมีสาเหตุมาจากการที่พรรคประชาธิปัตย์สามารถรับรู้ได้ถึงบุคลิกภาพหรือลักษณะเฉพาะตัวของชาวใต้ ทำให้สามารถวางบทบาท สร้างภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของพรรคให้สอดคล้องและตรงตามความต้องการของชาวใต้ได้

4. กระบวนการอบรมกล่อมเกลாதทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ ที่ดำเนินอย่างมีระบบและเป็นขั้นเป็นตอน เป็นปัจจัยบวกที่ส่งผลให้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับคะแนนสนับสนุนในภาคใต้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากนักการเมืองที่มีฐานเสียงในภาคใต้จะมีการรวมตัวกันสร้างกระแส และภาพพจน์ที่ดีให้ปรากฏสู่สายตาประชาชนในพื้นที่อยู่เป็นระยะ มีการทำกิจกรรมด้วยกันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแก่กันอยู่เป็นประจำ ทำให้สามารถสร้างพรรค

นโยบายที่เป็นที่ถูกใจของชาวใต้ และที่สำคัญคือ พรรคประชาธิปัตย์เน้นการขยายสาขาพรรคในพื้นที่ภาคใต้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขยายความนิยม ปลุกฝังกลุ่มเกลาแนวนโยบายและความเชื่อมั่นในตัวพรรคให้แก่ประชาชน ส่งผลให้พรรคประชาธิปัตย์สามารถเข้าใกล้ชาวใต้ได้มากกว่าพรรคการเมืองอื่น ๆ

ผลการศึกษาทำให้พอจะเข้าใจถึงที่มาของความนิยมพรรคประชาธิปัตย์ของชาวใต้ได้ในระดับหนึ่ง แต่พรรคประชาธิปัตย์ก็ควรที่จะเตรียมตัวสำหรับการเป็นพรรคขวัญใจคนในภูมิภาคอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากพรรคการเมืองที่ดีควรจะเป็นตัวแทนจากประชาชนในทุกภาคส่วน เพื่อที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างหลากหลายและครบถ้วนที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ พรรคประชาธิปัตย์จึงควรที่จะใช้ข้อได้เปรียบที่ตนมีอยู่ เช่น ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรค มีประสบการณ์ทางการเมืองที่สูง รวมทั้งบรรดาบุคลากรที่มีคุณภาพภายในพรรค และสาขาพรรคที่มีมากที่สุด เป็นแรงเสริมในการพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองของประชาชนทั้งประเทศในอนาคต.